

Parasta osaamista

Ohjaus yksilön omana prosessina

27.9.2018

Ari Jussila ja Outi Rantanen

https://padlet.com/outi_rantanen/5c1w8gsmkj6f

Ohjausosaaminen -koulutuksen sisältö ja kulku

Koulutusprosessiin osallistuja tarkastelee ja kehittää omaa ohjausosaamistaan ja rakentaa uutta ohjausosaamista suhteessa aikaisempaan osaamiseensa. Osallistuja löytää uusia näkökulmia ja menetelmiä ohjaustyöhönsä yksilö- ja ryhmätasolla sekä pohtii digitaalisten ohjausmenetelmien hyödyntämistä omien työtehtäviensä näkökulmasta.

27.9 klo 13.00- 16.00

* Ohjaus yksilön omana prosessina (opiskelijan elämäntilanteen huomiointi, identiteetti ja ammatti-identiteetin tukeminen, vahvuuksien ja kehittämisalueiden löytäminen)

25.10 klo 13.00- 16.00

* Ohjaus toimintana ja ryhmänäkökulma ohjaamiseen (pienryhmä, ryhmä ja vertaisohjaus, ohjauskeskustelu- ja vuorovaikutusosaaminen, digitaaliset ohjausmahdollisuudet)

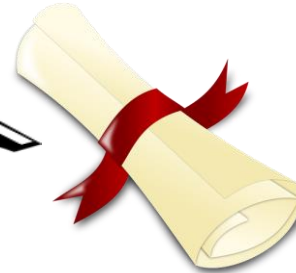
29.11 klo 13.00- 16.00

* Ohjaus ja erilaiset tuen tarpeet (dialoginen ohjaus, erilaiset tuen tarpeet ohjaamisessa ja ohjauksen menetelmissä)

Iltapäiviin voi osallistua kokonaisprosessina tai yksittäin oman osaamistarpeen mukaisesti.

Osallistujan on mahdollisuus saada koulutuksesta 3 op laajuinen osallistumistodistus, mikäli osallistuu kaikkiin koulutusiltapäiviin ja niihin liittyviin pieniin aiheita omaan työhön soveltaviin välitehtäviin. Yksittäisiin iltapäiviin osallistuvien ei tarvitse sitoutua välitehtävien tekoon.

Polku

Polku

Polku

HOKS

Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma

1. HOKS toimintatapana ja periaatteena

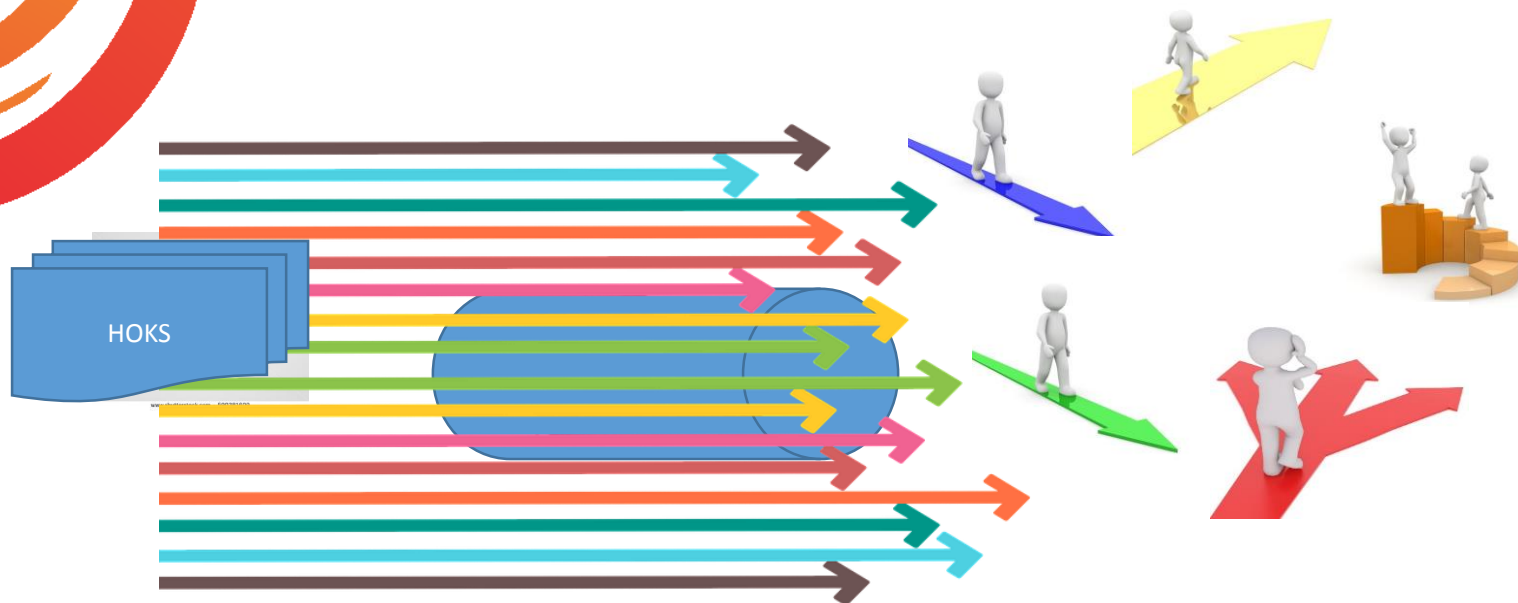

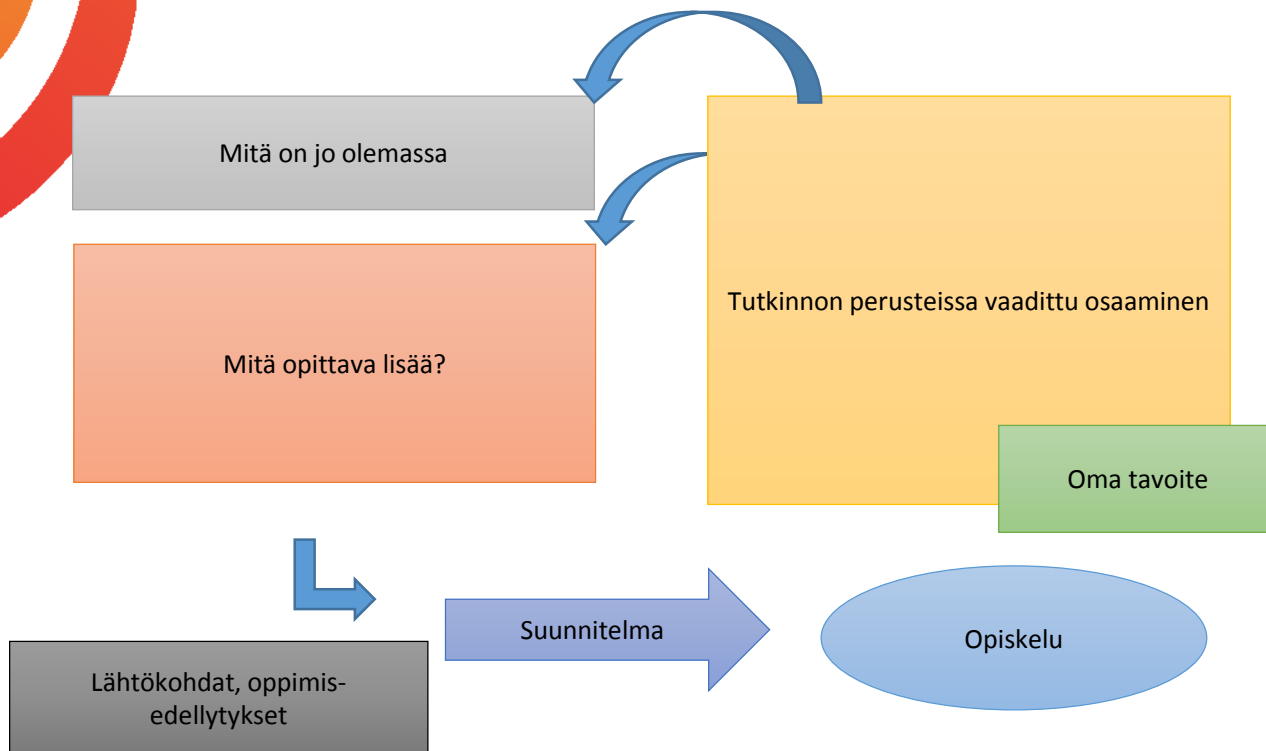
www.shutterstock.com - 590381009

Tasapuolinen ja laadukas
ohjelma
- Keskimäärin sopiva

Henkilökohtaistettu ja osaamisperusteinen ajattelu

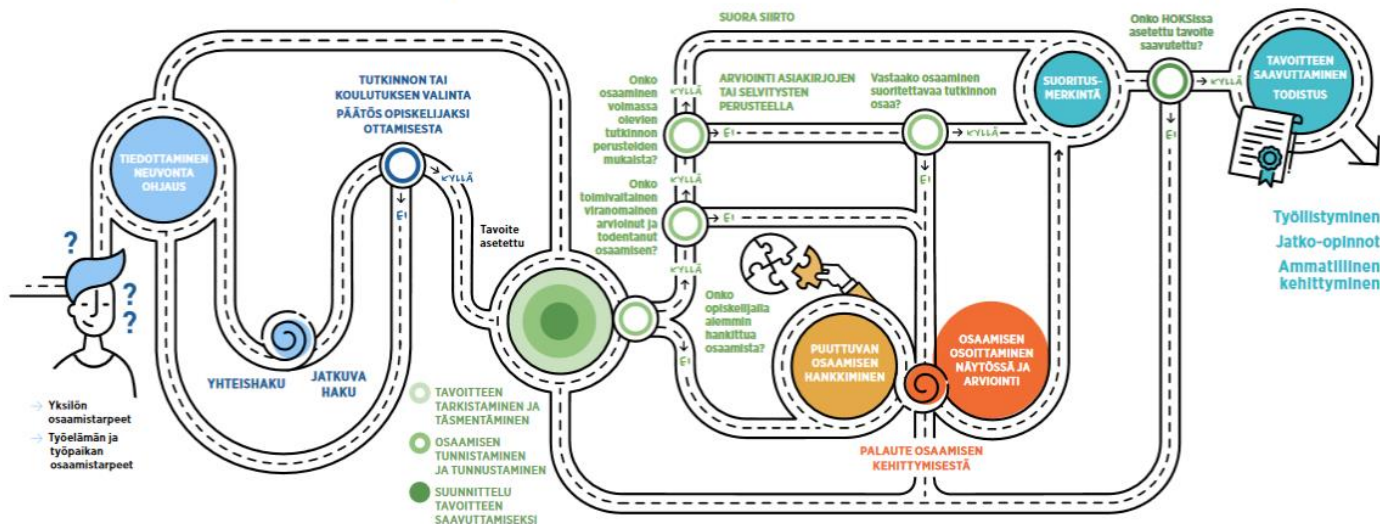
HOKS hallinnollisena asiakirjana

- Taustalla
 - laki ammatillisesta koulutuksesta [531/2017](#) ja
 - Asetus ammatillisesta koulutuksesta [673/2017](#)
- Mitä HOKS:an kuuluu
 - Osaamisen tunnistaminen
 - Osaamisen tunnustaminen
 - Osaamisen hankkiminen
 - Osaamisen kehittyminen
 - Osaamisen osoittaminen
 - Ohjaus- ja tukitoimet
- HOKS sisältö kuvaus
- [eHOKS](#)

HENKILÖKOHTAISTAMINEN

Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma = HOKS
(laadinta, hyväksyminen, seuranta, päivitykset, urasuunnittelu)
MITÄ, MITEN, MISSÄ, MILLOIN

Työllistymisen
Jatko-opinnot
Ammatillinen
kehittyminen

* sopimukset työpaikalla järjestettävästä koulutuksesta

HOKS prosessina

HOKS opiskelijan tukena

- Korvaa koulutuksen järjestäjän OPS:n
 - Korvaa HOPS:n
 - Sisältää "HOJKS"
 - Ohjaa osaamisen tunnistamisen, hankkimisen ja tunnustamisen prosessin
 - Taiten käytettynä HOKS tukee opiskelijan polkua opintojen aikana ja kohti tulevaisuutta
-

Yhteinen työskentely, Padlet

- Siirry Padlet alustaan kohtaan 1 (a ja b)
-

Erilaisia uria

Urasta.. (Poutanen 2014, Koivunen, Lämsä, Heikkinen 2012)

- Latinankielisestä carria-sanasta, joka tarkoittaa tietä tai matkavaunuja
- Viittaa myös hevosen kulkemaan reittiin tai polkuun, ajatus liikkumisesta ja juoksemisesta on liitetty sanan alkuperäiseen merkitykseen
 - ✓ Selvärajaisuus, viitoitettu elämänkulku
 - ✓ Jatkuvuus
 - ✓ Mielekäs työelämän kokonaisuus
- Työelämän muutokset, joissa vastuu urasta näyttää siirtyvän yhä enemmän työntekijälle itselleen, ei enää välttämättä hierarkista etenemistä ja pitkiä työsuhteita
 - kyseenalaistanut perinteistä urakäsitystä (Hall 1996)
- (Ura)ohjauksen tehtävä on auttaa, tukea ja opastaa ihmisiä löytämään oma paikkansa muuttuvassa ja epävarmassa maailmassa

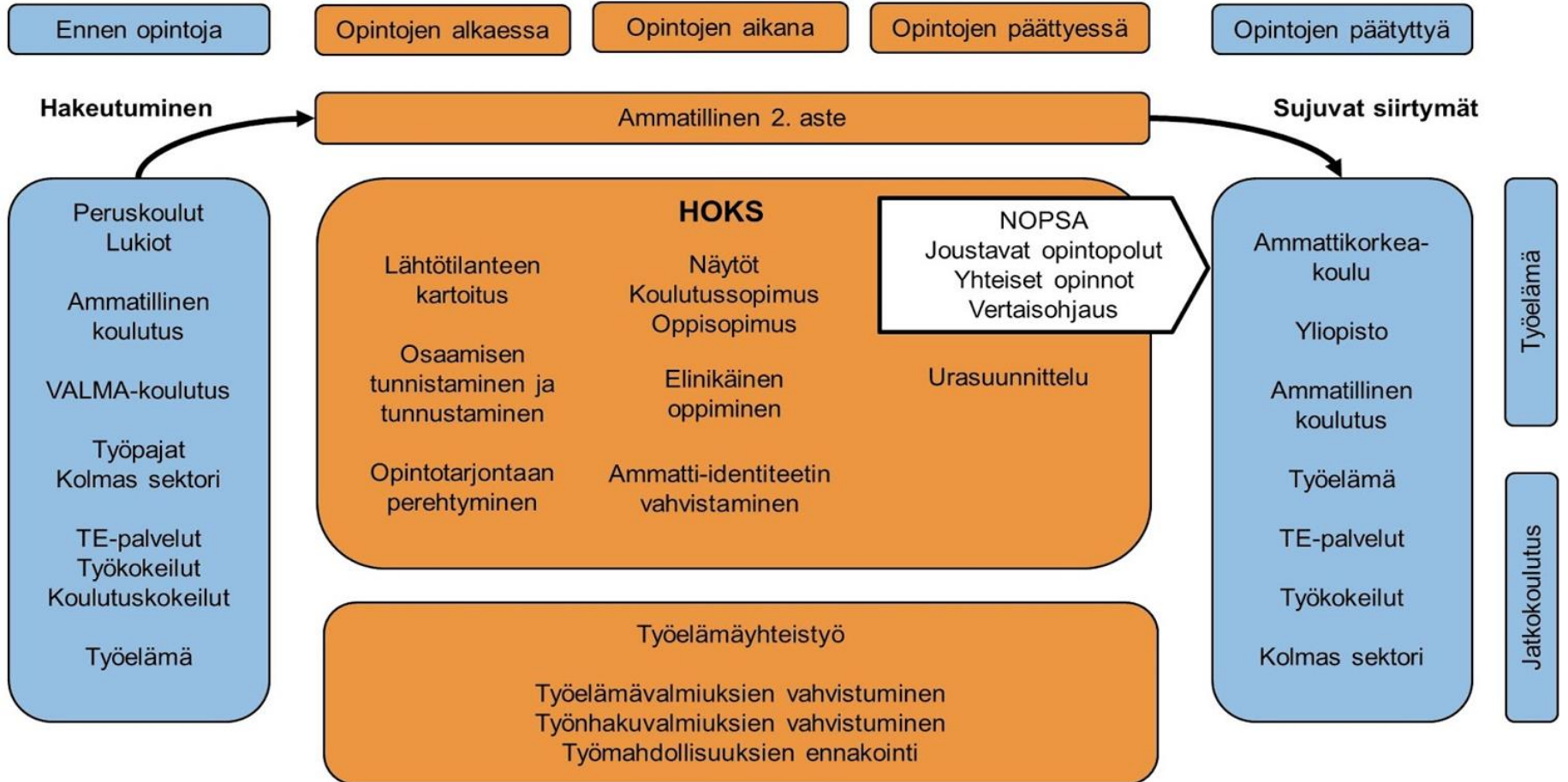
”Valtakunnallisesti toimijoita yhdistävässä OSATA-hankkeessa olemme sitä mieltä, että ammatillisen osaamisen ja ammatti-identiteetin lisäksi ammatillisen koulutuksen tulee varmistaa myös opiskelijan osaamisidentiteetin rakentuminen.”

”...Oleellinen kysymys onkin, miten jatkuvaan ja kiihtyvään muutoksen suhtaudutaan, ja **miten ammatillisessa koulutuksessa voidaan tukea opiskelijoiden resilienssin kasvua?** Resilienssin kasvulla tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan minäpystyvyyttä eli uskoa omaan vahvuuksiinsa, sekä joustavaa ja sujuvaa kykyä toimia yllättävissäkin tilanteissa yhteiskunnassa, jossa mikään ei ole niin varmaa kuin muutos. *Siksi onkin tärkeää, että opiskelijalle rakentuu koulutuksessa ammatillisen osaamisen ja ammatti-identiteetin lisäksi muutoksessa selviytymisen strategiat sisältävä osaamisidentiteetti.* (Vieno, Helander & Saari 2017)....”

Lähde : Osaamisidentiteettiä rakentamassa Milka Grekula

<https://osata.fi/material/osaamisidentiteettia-rakentamassa/> haettu 24.9.2018

Nopsa - Uraohjauksen malli

Lähtötilanteen ohjaus	Työelämään ohjaus	Jatko-opintoihin ohjaus	Opiskelijan urataitojen ohjaus
<ul style="list-style-type: none"> - tutkinnon perusteiden ja osaamisalojen tuntemus - lähtötilanteen kartoitus (opiskeluvalmiuksien selvittäminen) - aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen osana tavoitteiden täsmentämistä - tavoitteiden tarkentaminen kohti tulevaisuutta työllistymisen ja/tai jatko-opintojen näkökulmasta 	<ul style="list-style-type: none"> - työelämä-valmiuksien vahvistaminen - työnhaku-valmiuksien vahvistaminen - yrittäjyys urasuunnittelussa - työelämän tuntemus: työmahdollisuudet koulutuslalla laaja-alaisesti (työllistymisen ja jatko-opintojen näkökulmasta, mitä mahdollisuuksia opiskelijalla on toisen asteen tai korkea-asteen jälkeen) 	<ul style="list-style-type: none"> - koulutustarjontaan tutustuminen (tietää, kuka voi auttaa opiskelijaa näissä kysymyksissä - oppilaitoksen "ohjaussuunnitelma") - opintotarjontaan tutustuminen (tietää, kuka voi auttaa opiskelijaa näissä kysymyksissä - oppilaitoksen "ohjaussuunnitelma") - työelämän ja koulutusmahdollisuuksien tuntemus toisen asteen opintojen jälkeen edustamansa koulutusalan näkökulmasta - jatko-opintoja tukevien opintojen hyödyntäminen (Sujuvat siirtymät/NOPSA - vaihtoehtojen tuntemus) - jatko-opintosuunnitelma tai suunnitelma työelämään siirtymiseksi tai työuralla etenemiseksi (HOKS) 	<ul style="list-style-type: none"> - itsetuntemuksen ja minäpystyvyyden vahvistaminen - ennakkoluulottomiin uravalintoihin rohkaiseminen - ammatti-identiteetin vahvistaminen - opiskelijan osallisuuden vahvistaminen - omien vaihtoehtojen tuntemus, valinnat sekä suunnittelu- ja päätöksentekotaidot - verkostojen kehittämistaitojen ohjaus - opiskelijan digitaalisten urataitojen vahvistaminen

Uraohjauksen osaamismerkki

Uraohjauksen osaamismerkki

- Merkin avulla voi osoittaa oma uraohjausosaamisensa.
- Merkin myöntää HAMK NOPSA-hankkeen ajan (Open Badge Factory)
- Merkin voi suorittaa ammatillisen koulutuksen opettajat, ohjaajat ja opinto-ohjaajat
- Osaamismerkki koostuu neljästä osa-alueesta:
 - Lähtötilanteen ohjaus
 - Työelämään ohjaus
 - Jatko-opintoihin ohjaus
 - Opiskelijan urataitojen ohjaus
- <https://openbadgefactory.com/c/earnablebadge/P94LE9a9ABa2HE/apply>

Uraohjauksen ja urasuunnittelun moninaisuus

- Ammatilliset, sosiaaliset ja henkilökohtaiset kompetenssit (Career Management Skills: Factors in Implementing Policy Successfully, Gravina & Lovsin, ELGPN 2010-2011, University of Jyväskylä)
- Tiedon runsaus ja pirstoutuneisuus – valinnan vaikeus
- Päätöksenteon haasteet, päätöksentekotaidot, merkityksellisyys
- Kyvyt, kiinnostukset, mahdollisuudet, uhat
- Sitoutuminen tehtyihin päätöksiin ja uriin
- Ulkoiset haasteet ja vaikeudet
- Riskinottokyky, epävarmuus
- Verkostot ja sosiaalisuus
- Avoimet vrs. piilossa olevat mahdollisuudet
- Työn jatkuva muutos, osaamisen nopea muuttuminen
- Tunteet, arvot, kyvyt, kunnianhimo
- Digitaalisuus ja uraohjaukseen?

Uraohjaus

The European Lifelong Guidance Policy Network, ELPNG Glossary 2012

*Ohjattavan ja ohjaajan välinen ohjattavan **uran ja työelämän suunnitteluun liittyvä yhteistyöprosessi** koulutuksellisten ja ammatillisten valintojen ja päätösten selkiyttämiseksi*

- Perustuu luottamukselliseen vuorovaikutussuhteeseen
- Tukee ohjattava itsetuntemuksen kehittymistä, uratoiveiden ja – mahdollisuuksien kartoitusta ja sanoittamista
- Uravaihtoehtojen ja työtulevaisuuden suunnittelu ja uraan liittyvä päätöksenteko

→ Uraohjauksen perimmäisenä tavoitteena on tukea ohjattavaa hänelle itselleen merkityksellisen ja mielekkään uran rakentamisessa

Network for Innovation in Career Guidance & Counselling in Europe, NICE (2012)

- Career Counselling (pätöksenteossa tukeminen)
- Career Information & Assessment (koulutus- ja ammattitietämyksessä ja niihin liittyvässä ohjattavan itsetuntemuksen ja arviointikyvyn lisäämisen tukeminen)

Urasuunnittelun määritelmiä

Yksilötaso – ohjattavan taso

Yksilöllä itsellään ”on taito kerätä, analysoida, tehdä synteesejä ja järjestää itseen, koulutukseen ja ammatteihin liittyvää tietoa sekä kykyä soveltaa tätä tietoa ja tehdä päätöksiä erilaisissa siirtymävaiheissa.” (ELPGN 2013.)

Mularin (2013) mukaan uraa suunnittelevalla tulisi olla tietoa ammasteista ja työelämästä sekä itsestään – siis omista taidoistaan, vahvuuksistaan, toiveistaan, tarpeistaan, arvoistaan jne.

Urasuunnitteluvälmiudet (Elinikäisen ohjauksen toimintapolitiikka... ELPGN 2013)

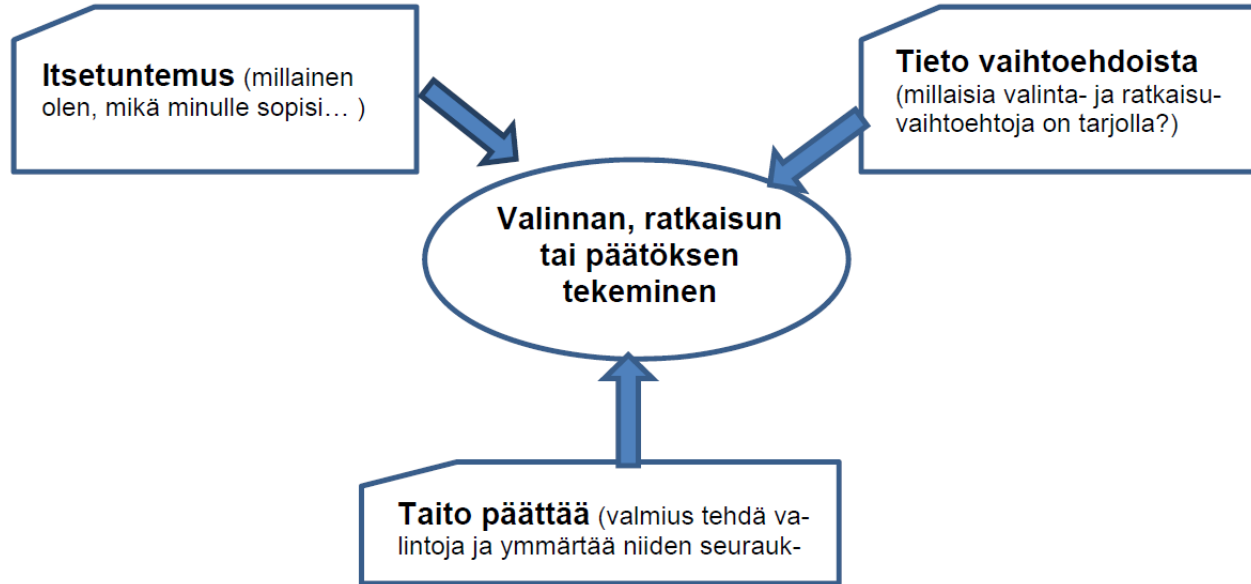
- Yksilön tai ryhmän kompetenssi kerätä ja analysoida itseensä ja koulutukseen sekä ammattiin liittyvää tietoa
- Kyky tehdä ja toteuttaa päätöksiä ja muutoksia

→ Arvokkaita oman elämän projektin rakentamisessa

→ ”*Uranhallintataidot*” (= urasuunnitteluvälmiudet) keskeinen päämäärä elinikäisen ohjauksen toteuttamisessa

→ Digitaaliset urataidot

Valinnan tai päätöksen tekeminen

Kuvio 1. Valinnan ratkaisu tai päätöksen tekeminen (Näkökulmia henkilökohtaistamiseen 2014, 18)

Miten uraa voi ohjata?

(Parasta osaamista Uraohjauksen webinaari 16.4.2018, Soili Rinne)

- Opiskelija oman oppimisensa keskiössä
 - ✓ Koko elämän kestävä kehittyminen
 - ✓ Uran omistaa opiskelija

- Jatkuvaa ammatillisen kasvun ohjausta opiskelijan henkilökohtaisella opintopolulla josta syntyy opiskelijan ammatillista kasvua kokonaisvaltaisesti tukeva prosessi
 - ✓ opiskelijan oma työelämäidentiteetti
 - ✓ tukee opiskelijan itsetuntemuksen lisääntymistä
 - ✓ Kehittää opiskelijan suunnittelu ja päätöksentekotaitoja

- Ohjaus kuuluu kaikille

(Ura)ohjauksen tavoitteita

- itsetuntemuksen lisääminen
- omien kiinnostusten ja tavoitteiden selkiytyminen
- päämääräsuuntautuneisuus, motivointi
- oman osaamisen hahmottaminen
- opinto- ja urasuunnitelman jäsentäminen
- työnhakutaitojen lisääminen → työllistymisen tukeminen
- urasuunnitteluprosessin tunnetuksi tekeminen

(Oulun yliopisto, Ohjaus- ja työelämäpalvelut Jaana O. Liimatainen, 2010.)

Top 10 skills

2015	2020
1. Complex Problem Solving	1. Complex Problem Solving – still number one
2. Coordinating with Others	2. Critical Thinking +2
3. People Management	3. Creativity +7
4. Critical Thinking	4. People Management -1
5. Negotiation	5. Coordinating with Others - 3
6. Quality Control	6. Emotional Intelligence – New in top ten
7. Service Orientation	7. Judgement and Decision Making +1
8. Judgement and Decision Making	8. Service Orientation -1
9. Active Listening	9. Negotiation -4
10. Creativity	10. Cognitive Flexibility – New in top ten

Yleiset työelämävalmiudet karttuvat joka päivä

omien vahvuuksien ja
kehitystarpeiden tunnistaminen

vastuunkantokyky

projektin hallinta
valmiudet

tiimityötaito

ongelmanratkaisutaidot

kirjallinen ja suullinen
ilmaisu

ajankäytön
hallinta

Miten uraohjaus näkyy ohjauksessa?

- HOKS
- ohjauskeskustelut
- Työpaikalla tapahtuva osaamisen hankkiminen
- YTOT
- projektityöt, yrityskontaktit

→ Tuetaan yksilön urasuunnittelua ja uranhallintataitojen kehittymistä, laajasti kyse on koko elämän suunnittelusta

Yhteinen työskentely, Padlet

- Siirry Padlet alustaan kohtaan 2
-

Ohjauksesta

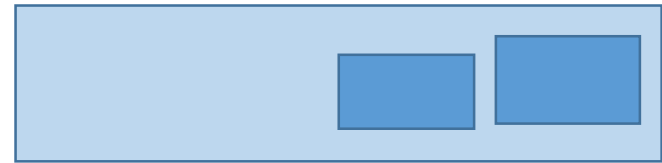
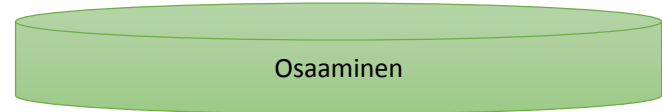

Mitä on ohjaus?

- *Minä poljen, sinä ohjaat*
- Sekvenssiohjaus
- Nc-ohjaus
- Sivuohjain
- Opinto-ohjaus
- Hoitoon ohjaus
- Oppimisen ohjaaminen
- Osaa ohjattuna
- Ohjaus: Aki Kaurismäki

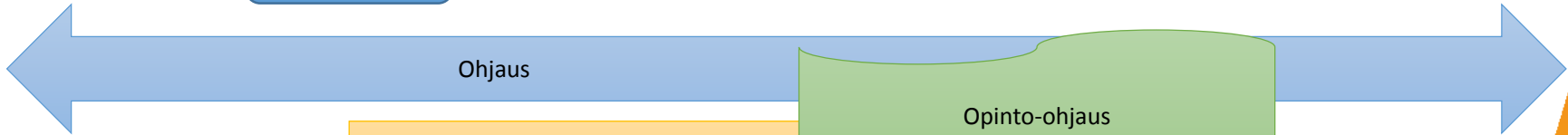
Ohjaus ja Oppilaitos

Psykologia

Sosiologia

Kasvatustiede

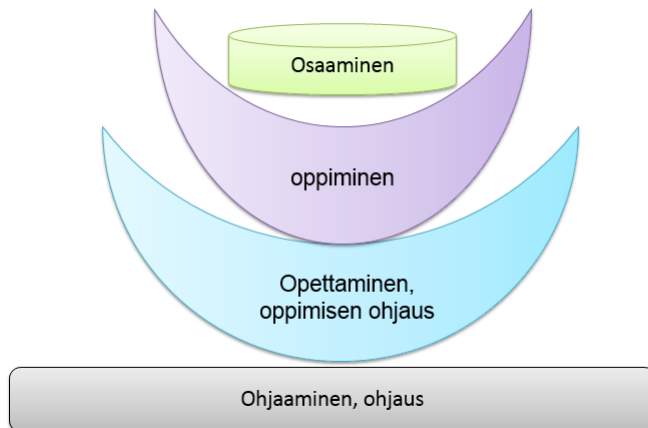

Terveyden hoito

Opiskelun tuki

Opinto-ohjaus

Ohjaus oppilaitoksessa

Oppimisen ohjaaminen

Opinto-ohjaus

Uraohjaus

Ohjaus

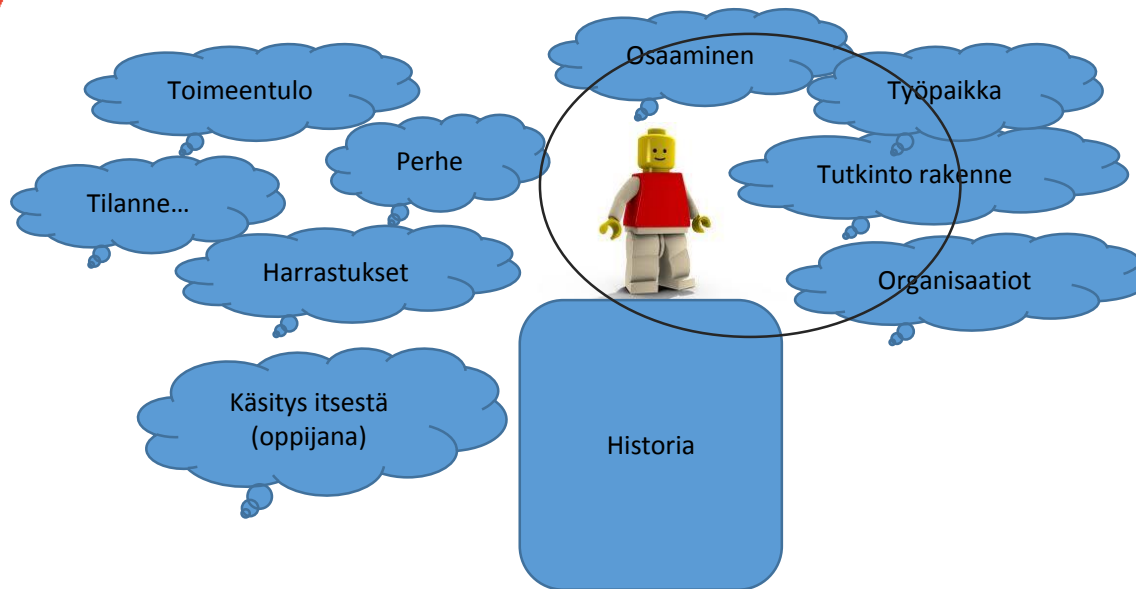
TAMK Kohti reformia

Mitä yritimme sanoa?

- Suomen kielessä käsitteen ohjauksen alle mahtuu monta erilaista asiaa.
- Oppilaitoksessa ohjaukselle voi olla useita tulkintoja.
- Mistä puhumme, kun puhumme ohjauksesta?

Mitä opiskelu on ?

Mitä on ohjaus? 1

- **Aikaa, huomiota, kunnioitusta**
- Tasavertaista vuorovaikutusta
- Vaihtoehtojen, valintojen, esteiden ja mahdollisuuksien tutkimista
- Aikuisten ohjausta voi kuvata myös identiteettineuvotteluksi (Onnismaa 2007)
- Motivaation herättelyä (Jarvis)
- Ohjauksessa vahvistetaan toimijuutta (Vehviläinen 2014)

Mitä on ohjaus? 2

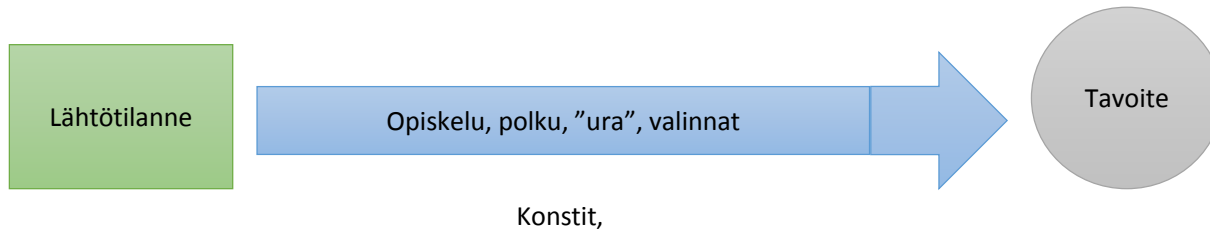

- Yhteistoimintaa ohjaajan ja ohjattavan välillä (Dialogi ja kohtaaminen)
- Prosessin omaisuus
 - Lähtee jostakin ja tavoittelee jotakin (ohjaaja on tukena)
- Ohjaus tavoittelee aina ohjattavan toimijuuden vahvistumista. Se ei ole päätöksen tekemistä toisen puolesta.

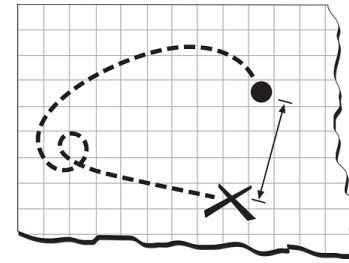

Ohjauksen prosessin omaisuus

Ohjauksen prosessin omaisuus
Tavoitteellisuus
Ohjattavan lähtökohdista

Mistä lähdetään ?

- Navigaattori periaate
- "Jos haluat saattaa ihmisen tiettyyn päämäärään, sinun on aloitettava sieltä, missä hän on." S. Kierkegaard"
- Missä ohjattava on omasta mielestään?
 - Rehellinen
 - Selittely

Ohjauksen tavoitteesta

- Ohjattava odottaa ihmettä
 - Tässä olen, ratkaise puolestani,
 - Ohjauksen loukko
- Ratkaisun avulla kohti tavoitetta
 - Kuka tekeekään ratkaisun?
- Tavoite
 - Selvitä yksittäisestä tilanteesta
 - Saada tutkinto
 - Hyvä elämä
- Muutos/ oppiminen
 - Joskus epämukavaa

Yhteinen työskentely, Padlet

- Siirry Padlet alustaan kohtaan 3 (a ja b)
-

Välitehtävä

- Ennen seuraavaa webinaaria
 - Välitehtävä Padlet alustalla
 - Ohjaajan huoneentauluni
 - Kirjaa siihen miten voin ohjaajana:
 - Miten vahvistan ohjattavan toimijuutta
 - Miten tuen ohjattavan tavoitteen saavuttamista
 - Miten vahvistan ammatti identiteetin rakentumista
-

Opetus- ja
kulttuuriministeriö

GRADIA

Yrkesakademin
i Österbotten

Haaga-Helia

tredu

TAMPEREEN SEUDUN AMMATTIOPISTO

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

HAMK

HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

RIVERIA

jamk.fi

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

OAMK

OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

WINNOVA

LÄNSIRANNIKON KOULUTUS OY

sedu

salpaus

Koulutuskeskus | Further Education